

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از تازه‌های فرهنگ و هنر

عکاس: ونید ساری / فرهنگیان (۱۸)

شایان مصلح بازیکن پرسپولیس و شاعر کتاب «پرواز ۶۹» در گفت‌وگو با «فره‌یختگان»:

شهرتم به شاعری‌ام ضربه می‌زند

انتقادهای زیادی شده که شایان مصلح از رانت دولتی برای چاپ کتابش استفاده کرده است؛
اولا انتشارات «نزدیک‌تر» خصوصی است. کتاب هم قیمتش ۱۵ هزار تومان است و بحث من و ناشر همیشه این بوده که تا جایی که امکان دارد قیمت کتاب را پایین بیاوریم تا مخاطب آن را راحت‌تر تهیه کند. اگر می‌خواستیم از رانت دولتی استفاده کنیم می‌رفتم با فلان انتشارات دولتی قرارداد می‌بستم، کتاب هم قیمتش چهار هزار تومان می‌شد و کلی هم فروش می‌رفت

شعرهای اعتقادی بحث فنی شعر را در نظر بگیرم. در مورد صنایع ادبی که به کار برده‌ام هم این مساله را در نظر گرفته‌ام. این را هم باید گفت که این موضوع از بدیهیات شعر اعتقادی است؛ اینکه حتی شاعران بزرگ، در سرودن شعر، به شعار نزدیک می‌شوند و از آن شاعرانگی دور می‌افتند. فکر می‌کنم نداشتن وقت مساله دیگری است که نقطه‌ضعفم حساب می‌شود، چون نمی‌توانم شعر را چکش کاری کنم. در حالی که اغلب شاعران وقت دارند، شعرهایشان را چندین بار بالا و پایین کرده و نصص‌هایش را برطرف کنند. من در اغلب موارد بعد از گفتن شعرهایم، نقدهایی را که می‌شد، اعمال می‌کردم. البته قبلا این کار را بیشتر انجام می‌دادم اما برای شعرهای یکی دو سال اخیر وقتم کم بود.

دوست دارم راجع به نقدهایی که به جشن امضای کتابت شد، صحبت کنیم. مثلاً یکی از نقدها این بود

ارتباط بودم، خواندم و آنها هم نظر دادند ولی این طور نبوده که کتاب را بدهم، اما شعر ها را خوانده‌اند.

شایان مصلح حاضر است برای کتابش جلسه نقد بگذارد؟

بله. صددرصد این کار را می‌کنم. در برنامه‌ام هست که برای بعد نمایشگاه کتاب، کتاب را به چند نفر از اساتید برسانم تا آن را نقد کنند. خیلی‌ها در این مدت گفته‌اند که شایان مصلح فوتبالیست است و چرا کتاب منتشر کرده یا مثلاً در صفحات شبکه اجتماعی مختص فوتبال دیده‌ام که فقط دو بیت از شعر را منتشر کرده‌اند و گفته‌اند ببینید شعر این فوتبالیست است. کسی که هیچ آگاهی ادبی ندارد. به هر دلیلی که خودش دارد می‌گوید شایان مصلح سواد ادبی ندارد. من برای اینکه این حرف‌ها و قضاوت‌ها نباشد حتما کتاب را در اختیار اساتیدی می‌گذارم تا نقاط قوت و ضعفش را بگویند، برای خودم هم این مساله خوب است که اهالی فن در مورد کتاب نظر بدهند.

خودتان فکر می‌کنید نقطه‌ضعف اشعارتان چیست؟
کم‌وکاستی‌هایی معمولاً در کارهای شاعران هست. شعرهایم از منظر نقد فنی، فکر نمی‌کنم حداقل در وزن وقافیه مشکلی داشته باشند، اما در بحث سلیقه، نگاه‌ها متفاوت است. عده‌ای می‌گویند شایان در شعرهای اعتقادی اش، شعرش به شعار نزدیک می‌شود، البته این مساله فقط برای شعرهای اعتقادی بیان می‌شود و در خصوص بقیه اشعار مثل آنهایی که درباره مدح اهل بیت است، مصداق ندارد. البته این نقد را تا حدودی قبول دارم و تا حدی هم نه. قبول دارم‌تنم به خاطر این است که ماهیت شعر اعتقادی خواه‌ناخواه، نزدیک به فضای شعار دادن می‌شود. با این وجود سعی کرده‌ام در مورد

۶ ماه پیش بود که مصاحبه‌ای با روزنامه «فره‌یختگان» داشت؛ مصاحبه‌ای که حرف‌وحديث‌های زیادی هم داشت. همان موقع گفت کتابش را می‌خواهد به نمایشگاه کتاب برساند، حالا در نمایشگاه کتاب تهران شایان مصلح، بازیکن پرسپولیس در نشر «نزدیک‌تر» کتابش را به چاپ رسانده است. به بهانه چاپ کتاب شعر شایان مصلح و حاشیه‌هایی که در جشن امضای کتابش داشت به سراغش رفته‌ایم تا برآیمان از همه این اتفاقات چند ماهه بگویید.

پیشتر گفته بودید حدود ۷۵ شعر دارید که دوست دارید به شکل مدونی منتشر شوند. حالا با انتشار کتاب پرواز ۶۹، برآیمان از محتوای این کتاب و شعرهایش بیشتر بگویید.

این کتاب شامل ۶۰ شعر است که اکثراً در قالب غزل سروده شده‌اند. چند چهارپاره و دو مثنوی و یک قصیده هم در آن هست. از مجموع این شعرها، ۲۰ عاشقانه، ۳۰ کار اعتقادی و آیینی و ۱۰ شعر هم حدیث نفس و به قول معروف شعر آزاد است، یک کار برای مدافعان حرم و یک کار هم در خصوص جنگ سروده‌ام. در سرودن اشعار آیین سعی کرده‌ام اولویت اول کارم اعتقادی باشد. معمولاً در اشعار آیینی مدح اهل بیت و برانت از دشمنان اهل بیت (علیهم‌السلام) است، اما عمده این اشعار، بیشتر بر وجوه اعتقادی تشیع تمرکز دارد. در کتاب پرواز ۶۹ اشعاری با موضوعاتی همچون ولایت اهل بیت، نقد فلسفه و عرفان و موضوعاتی از این دست دیده می‌شوند. در فضای مدح اهل بیت هم شعرهای مختلفی در کتاب وجود دارد. در مورد عاشقانه‌ها هم در فضا‌های غمگین، شاد و هم عاشقانه مذهبی شعر سروده‌ام.

عاشقانه مذهبی چه نوع شعری است؟

عاشقانه مذهبی یعنی شعر عاشقانه از زبان یک بچه مذهبی؛ یعنی شعری که یک‌سری موازین را رعایت می‌کند. یک شعر هم برای زلزله رودبار گفته‌ام و برداشت و دلیل اسم گذاشتن کتاب به عنوان «پرواز ۶۹» هم این است و هم اینکه شماره پیراهن ورزشی‌ام ۶۹ بوده و مدت‌ها این اسم در ذهنم بوده و در یکی از مصراع‌ها هم به این واژه پرواز ۶۹ اشاره کرده‌ام.

در مورد ویژگی شعرهای این کتاب بگویید و اینکه کدام بخش را بیشتر دوست دارید؟

سعی کرده‌ام شعرهای ضعیف را حذف کنم؛ کارهای ۶ سال اخیرم را در کتاب آورده‌ام. ۷۵ شعر داشته‌ام که تعداد ۱۵ شعر را حذف کرده‌ام. خودم شعرهای ابتدا و انتهای کتاب را بیشتر دوست دارم.

قبل از اینکه کتاب برای چاپ برود، به استاد یا شاعر پیشکسوتی آن را دادید تا ایرادهای شعر را مشخص کند؟

در فضای ادبیات، انسان بعد از مدتی به خودباوری می‌رسد. شاید شایان مصلح وقتی در سال ۹۴ می‌خواست کتاب را منتشر کند، دست‌وپایش می‌لرزید. ۳۵ یا ۴۰ شعر داشت اما همیشه فکر می‌کرد ضعیف است. این مساله که می‌خواهم بگویم را بچه‌های شاعر درک کرده‌اند، این خودباوری که گفته به این معنا نیست که شعر جوگیر می‌شود و خودش را برتر می‌داند؛ به این معناست که ضعف خودش را می‌داند. من بعد از مدتی، نقاط قوت و ضعف شعرم را درک کرده‌ام و می‌دانم الان شعرم را در فلان محفل بخوانم یا اینجا‌ی شعر مشکل دارد. البته بحث سلیقه هم مطرح است اما حرف من اینجا، بحث دستوری یا وزنی است. من شعرهایم را برای دوستانی که در فضای ادبیات هستند و سال‌ها با آنها در

گزارش

زهرآ جعفری
روزنامه‌نگار

نمایشگاه کتاب تهران، کارش را رسماً از ۱۲ اردیبهشت آغاز کرد تا علاقه‌مندان به کتاب بتوانند در اردیبهشت دوست‌داشتنی کتاب‌های مورد علاقه‌شان را بخرند. در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و به مدت ۱۰ روز، ۵۱۵ هزار عنوان کتاب در بخش داخلی و خارجی، عرضه می‌شود. نمایشگاه کتاب تهران بعد از دوسال برگزاری در «شهر آفتاب» بار دیگر به مصلا‌ی تهران بازگشت. سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم افتتاحیه و در جمع خبرنگاران در مورد این جابه‌جایی گفت: «دو سال پیش قرارداد یک‌ساله با «شهر آفتاب» را منعقد کردیم. شهرداری قرار بود امکاناتی را در اختیار ما قرار دهد که در سال اول این اتفاق نیفتاد. سال دوم نیز تغییری در آنجا رخ نداد و ما احساس کردیم مسیر، طولانی است. بنابراین با توجه به اینکه شرایط شهر آفتاب مهیا نبود، دلیل منطقی برای دفاع از ماندن در آنجا وجود نداشت. در طول سال، گفت‌وگوهای مختلفی با مسئولان شهرداری تهران داشتیم و از آنها می‌خواستیم به ما بگویند آیا زیرساخت‌های «شهر آفتاب» برای سال سوم آماده است که آنها پاسخ شفافی به سوال ما نمی‌دادند.»

صالحی ادامه داد: «به دلیل اینکه شرایط شهر آفتاب مهیا نبود و دفاعی برای ماندن در آنجا وجود نداشت، تصمیم گرفتیم نمایشگاه را به مصلی برگردانیم. در مصلی نیز تغییرات جدیدی اعمال شده بود. وقایع‌هایی که قبلاً نیمه‌آماده بودند، آماده شدند. به این ترتیب بخش بیشتری از نمایشگاه در فضای مسقف قرار گرفت. از طرفی دسترسی به مصلی راحت‌تر بود. با توجه به اینکه برخی از افراد هر روز به نمایشگاه می‌رفتند و جزء مراجعه‌کنندگان نبودند، مصلی برایشان راحت‌تر بود.» مهدی چمران، عضو سابق شورای شهر تهران در مورد این جابه‌جایی دوباره واکنش نشان داده و در گفت‌وگو با فارس گفته است: «کارشناسان معتقدند عدم استفاده از نمایشگاه شهر آفتاب که هزینه زیادی؛ بالغ بر هزار میلیارد تومان برای احداث آن صرف شده به نوعی تحمیل خسارت به شهر است. عدم برگزاری نمایشگاه در مجموعه شهر آفتاب اشتباه بزرگی است که منجر به افزایش آلودگی هوا و تحمیل ترافیک به مردم شهر می‌شود. مسلماً مصلی جای برگزاری نمایشگاه نیست؛ در حالی که شهر آفتاب مختص برگزاری نمایشگاه ساخته شده و مدیریت شهری پیشین ظرفیت‌های خوبی را برای دسترسی‌های مطلوب به این مجموعه عظیم اندیشیده است.»

با تمام این تفاسیر و کنش و قوس‌ها، نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران امسال هم به مصلا‌ی تهران آمده است تا مشتاقان کتاب، خیابان‌های اطراف آن را شلوغ کنند.

گزارش «فره‌یختگان» از حاشیه‌های اولین روزهای نمایشگاه کتاب تهران

کتاب و ماجراهای نگفته‌اش

روزهای نخست، مشتاق آمدن به جشن بزرگ کتاب تهران هستند و غرفه‌های شبستان، در برخی از نقاط خیلی شلوغ می‌شوند. در این دوره از نمایشگاه، ناشرانی که حوزه فعالیت‌شان به یکدیگر نزدیک است یا آن دسته از ناشران خصوصی که عموماً نام‌شان در کنار یکدیگر می‌آید، در راهروها و غرفه‌های نزدیک به هم قرار گرفته‌اند.

نفس‌گیر شدن هوای شبستان

اینکه همیشه غافلگیر شویم برآیمان تعجب ندارد. جمعیت زیاد روز اول باعث غافلگیری مسئولان شد و تپه‌های روشن نشده مصلی، باعث شد شبستان اصلی که ناشران عمومی در آن حضور دارند نفس گیر و در نتیجه راه رفتن در فضای مسقف نمایشگاه کتاب سخت شود.

ضد تبلیغ برای کتاب

تبلیغات همیشه همراه نمایشگاه کتاب تهران بوده است اما گاهی برخی تبلیغات، ضدتبلیغ می‌شوند؛ مثل کاری که یکی از برنده‌های آموزشی در نمایشگاه انجام داده و با بنرهای مختلف به بازدیدکنندگان گفته است «اینجا چی کار می‌کنید؟ آنلاین خرید کنید.» البته با اعتراض‌هایی که

شاعرم بپرسید به همه‌شان گفته بودم تا سال ۹۶ کتابم را منتشر می‌کنم. شاعر باید به خودباوری، نقاط قوت و جمع‌بندی در اشعار خود برسد تا بتواند کتابش را منتشر کند. من اگر می‌خواستم سال ۹۴ کتابم را چاپ کنم با ۴۰ شعر باید این کار را انجام می‌دادم؛ اما شاعر باید شعرهایش به تعدادی برسد تا بتواند کتابش را چاپ کند. سال گذشته هم می‌خواستم این کار را انجام دهم اما یکی از دوستانم گفت باز هم صبر کن. اصلاً این مساله به فوتبال ربط نداشت. خنده‌دار است که به چیزی که من فکر نمی‌کنم دقیقاً از همانجا قضاوت می‌شوم.

به هر حال حرف‌هایی هست که در رسانه‌ها زده می‌شود مبنی بر اینکه شایان مصلح از مشهور شدنش در پرسپولیس استفاده کرده و اتفاقاً قرارداد خوبی با ناشر بسته است و هم اینکه کتابش به واسطه این شهرت خوب به فروش می‌رساند.

برایم عجیب است که من به چیزهایی فکر نمی‌کنم اما مردم به آنها فکر و در این مورد مرا قضاوت می‌کنند. این خودش بزرگ‌ترین گناه است. من از سال‌ها قبل تصمیم داشتم (سال‌های ۹۶ یا ۹۷) کتاب را منتشر کنم و حالا فرقی نمی‌کرد در کدام تیم حضور داشته باشم. من نمی‌توانستم فوتبالم را برای دوسال کنار بگذارم و کتابم را چسپا کنم و دوباره به فوتبال برگردم. خب این کار خنده‌دار است. اتفاقاً من در این شهرت، ضررهای زیادی کرده‌ام. در مورد قرارداد هم، قرارداد زیادی نبوده است، من حدود ۳۰ درصد فروش کل کتاب را خواهم گرفت؛ چیزی که در مورد همه شاعران وجود دارد. اگر من دنبال پول بودم، می‌گفتم خودم کتاب را چاپ و توزیع می‌کنم همه پولش هم به جیب خودم می‌رود؛ اما کار را به گاردان سپرده‌ام.

خیلی‌ها گفتند چرا نشر «نزدیک‌تر» کتاب را چاپ کرده است و اینکه پول زیادی هم گرفتنی؛ نه اصلاً این‌طور نبوده اولاً که انتشارات دیگر، شاید پول بیشتری می‌دادند. اما شاید بین مردم اسمی باشند ولی نه پول خوبی می‌دهند و نه برای هنر ارزشی قائل هستند بلکه فقط به همان تجاری‌سازی خود فکر می‌کنند و دنبال جیب خودشان هستند.

یکی از خبرنگاران آن طرف‌آبی مطلبی زده بود مبنی بر اینکه شایان مصلح با روزنامه «فره‌یختگان» مصاحبه کرده است که مداحی را بیشتر از فوتبال دوست دارم. دو مغلطه کرده بود؛ یکی اینکه تو مداحی را بیشتر دوست داری، اما داری خرجت را از فوتبال درمی‌آوری. دیگر اینکه گفته بود بچه که بوم فوتبال را دوست داشتم؛ اما الان نه. در جواب باید بگویم اولاً وقتی من شایان مصلح، می‌گویم مداحی برای اهل بیت را بیشتر دوست دارم، نه اینکه فضای مداحی را دوست دارم. من مدح اهل بیت را دوست دارم. می‌دانم در بین مداحان هم آدم خوب و بد وجود دارد. شما در مصاحبه قبلی از من پرسیدید کدام یک از اینها را دوست دارید من هم گفتم مداحی را. چون مدح اهل بیت را دوست دارم. من همه‌جا گفته‌ام اولویتم فوتبال است. باید همه تلاش و تمرکز را روی آن بگذارم و بعد به شعر و اینها بپردازم. کما اینکه زمانی که فوتبال حرفه‌ای بازی نمی‌کردم سالی ۳۰ شعر می‌گفتم اما الان شاید چهار شعر؛ چون تمرکز روی فوتبال است. قبول دارم چون بازیکن پرسپولیس هستم، کتابم بیشتر از شاعران دیگر خوانده می‌شود اما این را قبول ندارم که حتما دلیل شعر خوب گفتن من بازیکن پرسپولیس بودنم است. به هر حال برای انتشار کتابم یا دولتی‌ها یا بخش خصوصی یا چند انتشارات پیشنهاد دادند و من هم نشستم در موردشان فکر کردم. بعد بین دو انتشارات مانده بودم که در نهایت «نزدیک‌تر» را انتخاب کردم. در این چند وقت یک‌سری بی‌انصافی‌ها شد اما می‌خواهم کتابم را به آقایان ساعد باقری و محمدعلی بهمنی بدهم تا بخوانند و نقد کنند. من دنبال این هستم که نقاط ضعف و قوت خودم را بشناسم.

صف‌های طویل برای امضا

نمایشگاه چند سالی است محفلی شده برای کسانی که می‌خواهند نویسندگان مورد علاقه‌شان را ببینند تا کتاب‌هایشان را امضا کنند و این امضا را به یادگار نگه دارند. در این سه روز که از نمایشگاه گذشته نویسندگان زیادی برای امضای کتاب‌ها آمده‌اند؛ محمدرضا پیرامی، هوشنگ مرادی کرمانی، شایان مصلح، عادل فردوسی‌پور و مهدی یزدانی‌خرم کسانی بوده‌اند که تنور نمایشگاه کتاب را داغ کرده‌اند.

پلمب ۵ غرفه مواد غذایی به دلایل بهداشتی

حسین صفری، مدیر کمیته رفاهی و اجرایی نمایشگاه کتاب روز جمعه اعلام کرد: «دیروز شاهد پلمب پنج غرفه مواد غذایی در نمایشگاه بودیم؛ چون تخلفاتی را انجام داده‌اند. پنج غرفه توسط کارشناسان دانشگاه شهید بهشتی پلمب شد.

ما اول به خاطیان تذکر می‌دهیم بعد تعهد می‌گیریم و در نهایت پلمب می‌کنیم اما اگر شرایط رفاهی‌ای خاص باشد بدون اغماض پلمب می‌کنیم. این غرفه نیز به دلیل مشکلات بهداشتی پلمب شد. صفری همچنین گفت: «از دوره هشتم نمایشگاه مسئولیت دارم اما واقعا جمعیت روز اول در مصلی ما را شگفت‌زده کرد. بر این اساس باید برای طول هفته تمهیداتی اندیشیده شود. فکر می‌کنم بازدید از ۳۰۰ هزار نفر گذشته باشد. ما پیگیر بحث اسکان دانشجویان طبق هماهنگی خوبی که انجام شده هستیم.

در این راستا ۸۰۰ دانشجو تا کنون طی سه روز اول از امکانات بهره‌مند شده‌اند اما بنا داریم برای ناشران شهرستانی در مبادی جنوبی شهر هم تمهیداتی ببندیم‌شیم تا آنها مانند دانشجویان دسترسی راحت‌تری به نمایشگاه داشته باشند.»

تخلف تخفیف‌های ۵۰ درصدی

تخفیف به نمایشگاه کتاب وابسته شده است، اما همین تخفیف هم قانون دارد و از ۳۰ درصد نباید بیشتر شود. البته غرفه‌هایی هستند که تخفیف‌های ۵۰ درصدی گذاشته‌اند و تبلیغ نمی‌کنند اما وقتی برای خرید کتاب می‌روید، می‌گویند با نصف قیمت کتاب می‌فروشند. تنها سه روز از نمایشگاه کتاب تهران گذشته است. اگر می‌خواهید نویسنده‌های مورد علاقه‌تان را ببینید و امضا بگیرید یا اصلاً فقط می‌خواهید بوی کتاب را احساس کنید تا ۲۲ اردیبهشت فرصت دارید که به مصلا‌ی تهران سر بزنید.